

sporirea nivelului veniturilor sistemului de ocrotire a sănătății și va asigura un flux suficient de mijloace financiare, necesare pentru asigurarea executării cheltuielilor necesare pentru întreținerea și dezvoltarea sistemului de ocrotire a sănătății. Mai mult ca atât, sporirea nivelului de venituri percepute va duce și la micșorarea plăților directe, inclusiv a celor neoficiale, ceea ce va spori echitatea și transparența procesului de acordare a asistenței medicale.

will help to increase the income levels of the health care system and to ensure an adequate inflow of financial resources necessary to ensure the funding of necessary expenses for maintenance and development of health care. Moreover, the increase in revenue collected will lead to a reduction of direct payments, including those informal, which will enhance the fairness and transparency of medical assistance.

Bibliografie / Bibliography

1. Mossialos E., Le Grand J., *Health Care and Cost Containment in the European Union*, Aldersot, Ashgate, 1999.
2. Bramley-Harker E et al., *Mind the gap: sustaining improvements in the NHS beyond 2008*. London, NERA Economic Consulting, Frontier Economics and BUPA, 2006.
3. <http://www.howtogcrmany.com/pages/healthinsuranc.html>
4. Vladescu C et al., *Health care systems in transition: Romania*. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2000
5. *OECD, Revenue statistics 1965-2006*. Paris, Organisation for Economic Co-operation and Development, 2007
6. Ciocanu M., *Probleme actuale ale managementului financiar în sistemul de sănătate*, MoldMEDIZIN&MoldDENT, EdiDia a XV-a, Chișinău, 2009.
7. Шикирлийская М., *Страховая медицина не научилась считать*, Экономическое обозрение, Логос Пресс, №31 (815), 2009

TEORII PRIVIND COMERȚUL INTERNAȚIONAL

**Prof. univ. dr. hab. Galina ULIAN, USM
Drd. Ion CORNEA, ASEM**

Teoria comerțului internațional, în varianta sa modernă, a stat o bună perioadă de timp la baza politicii comerciale a statelor. Aceasta derivă, în cea mai mare parte, din necesitățile exacte ale populației în sensul acumulării unui venit suplimentar sau al evitării riscului unor pierderi excepționale, făcând apel, în acest scop, la deschiderea granițelor și extinderea comerțului internațional.

Extinderea comerțului internațional, fiind generată de faptul că nu poate exista nici un popor civilizată fără a întreține schimburi comerciale cu alte economii naționale, adică fără a primi sau a da ceva în relația cu celelalte economii naționale, nu are întotdeauna o formă materială. Deseori, ca și între agenții economici de pe aceeași piață, se fac transferuri de diverse bunuri: materii prime, produse fabricate sau create, precum și anumite servicii-utilități ce nu au formă materială, dar au efect dorit, solicitat de consumator și realizat de producător.

Primele încercări de elaborare a unei concepții economice consecvente, care să explice cauzele comerțului internațional și locul acestuia în viața economică a țării, au fost făcute în teoria economică a mercantiliștilor la stadiul de ruinare a feudalismului și de constituire a relațiilor capitaliste. Conform tezei cu privire la rolul determinant al sferei circulației, pe care

THEORIES ABOUT FOREIGN TRADE

**Univ. Prof. Dr. Hab. Galina ULIAN, SUM
PhD candidate Ion CORNEA, AESM**

The theory of foreign trade in its modern variant was for a long period of time the base of states' commercial policy. This idea arises from the exact necessities of the population in the direction of accumulating an extra income or of avoiding risk of exceptional loss, referring in this case to the opening of frontiers and to the extension of foreign trade.

The expand of foreign trade was generated by the fact that none civilized nation can exist without keeping commercial exchanges with other national economies, in other words without getting or giving something in the relation with other national economies, which don't have always a material form. Often, as well as between the economic agents of the same market, there are transfers of different goods: prime materials, manufactured or created products, as well as some services - utilities that don't have a material form, but have a desired and a requested effect by the consumer and which is realized by the producer.

The first trials of elaborating an unalterable economic draft which must explain the causes of foreign trade and its place in the economic life of the state, were made in the economic theory of the mercantilists in the phase of the feudalism destroy and of constituting of the capitalistic relationships. According to the thesis about the determined role of the circulation on which were

mercantiliștii își fundamentau părerile, bogăția țării rezidă în valorile pe care le deține, în primul rând sub formă de aur și alte metale prețioase. Perioada mercantilismului coincide cu apariția statului modern, cu marile descoperiri geografice. Doctrinile mercantiliștilor se pot considera drept protecționiste până la era capitalismului.

Mercantilismul este doctrina ce pledează pentru dezvoltarea exportului ca sursă primordială de acumulare a monedelor de aur și argint, considerată a fi baza avuției naționale. Ei ignorau faptul că acumularea banilor din export duce la inflație. Promovarea exportului și achiziționarea de aur în tezaurul național sunt valabile și azi, cu restricțiile de rigoare. Nu se mai utilizează aurul la confecționarea monedelor, dar strălucirea lui în lumea afacerilor nu a scăzut [1, p. 3]. Mercantiliștii, după cum a menționat **J.M. Keynes**, sunt: „...primii pioneri ai gândirii economice, care au adus contribuții indiscutabile la studierea legilor și mecanismelor economice, iar în materie de comerț internațional au fost observatori de importanță deosebită” [2, p. 75].

Adept al politicii protecționiste, Keynes arată că exportul este menit să asigure numeroase locuri de muncă și să ridice standardul de viață al populației. Totodată, el se pronunță împotriva restricțiilor comerciale excesive, care pot aduce prejudicii tuturor țărilor, optând pentru o politică economică externă bazată pe moderație. În acest sens, Keynes scria: „Avantajele diviziunii internaționale a muncii sunt reale și substanțiale, deși școala clasică le-a exagerat mult”. Avantajul pe care îl obține propria țară de pe urma balanței favorabile este de natură să aducă un dezavantaj corespunzător unei alte țări (un aspect de care mercantiliștii erau pe deplin conștienți). O politică lipsită de moderație poate să ducă la o întrecere internațională nesăbuită pentru balanțe favorabile, care să prejudicieze toate țările deopotrivă.

Situându-se pe poziții protecționiste, J.M. Keynes se alătură ideilor economice mercantiliste, subliniind că pe plan intelectual realismul lor este preferabil, de departe, ideilor confuze ale susținătorilor contemporani ai unui etalon de aur fix și ai aplicării principiului „laissez-faire”.

Teoriile și ideile mercantiliștilor diferă de la o țară la alta. Prima formă (și cea mai apropiată) a mercantilismului a fost cea spaniolă, în care sensul ideilor se întemeiază pe iluzia că avuția unui stat este reflectată de cantitatea de aur și argint pe care o are acea țară. Spania, posedând numeroase sonde de aur și argint în lumea întreagă, ducea în timpurile mercantilismului o politică comercială ce se baza pe elemente concrete de creștere a avuției naționale. Reprezentanții mercantilismului, cum sunt **T. Mun** și **A. Montchretien**, considerau că acumularea rezervelor de aur constituie o sarcină importantă a statului, iar comerțul extern trebuie să asigure, în primul rând, obținerea aurului. Aceasta se realizează prin

based the mercantilists opinions, the country's wealth consists in the values they own, in form of gold and precious metals. The mercantilism period coincide with the appearance of the modern state, with the greatest geographic discoveries. The mercantilists' doctrines may be considered protective till the capitalism.

The mercantilism was the doctrine which pleads for the export developing as a primordial source of accumulating gold and silver currency, considered to be the base of national wealth. They ignored the fact that the money accumulation from export contribute to inflation. Nowadays, the promotion of export and the purchasing of gold in the national treasure are also actually, with some restricts. The gold isn't used in the confaction of coins, but its brilliance in the business world didn't blow out [1, p.3]. The mercantilists, like **J.M. Keynes** mentioned, are: “... the first pioneers of economic thinking, that had an indisputable contribution in studying laws and economic mechanisms, but in the international trade compartment they were very important observers” [2, p.75].

Being the supporter of the protectionism policy, Keynes proved that the export must ensure a lot of places for working and must increase the life standard for population. Also he was against the excessive commercial limitation that can harm all states and pro for an external economic policy based on moderation. So Keynes wrote: “The advantages of international division of labour are real and considerable, although the classic school has exaggerated them”. The advantage which the state gets from a favorable balance is equal to the disadvantage that can get another state (an aspect that the mercantilists knew very well). A policy without moderation can provide an international reckless competition for the favorable balances, which may harm all states.

Being on protectionism position, J.M. Keynes joins the mercantilist's economic ideas, underline that on the intellectual plan their realism is preferable to the confused ideas of the contemporary supporters of a fixed gold standard and of applying the “laissez-faire” principle.

The theories and the ideas of mercantilists are different from country to country. The first form (and the most appropriate) of mercantilism was the Spanish one, in which the sense of ideas is based on the illusion that the state's wealth is represented by the amount of gold and silver that has that state. Spain, having a lot of gold and silver mines in the world, had in the mercantilism period a commercial policy based on the concrete elements of growing the national wealth. The representatives of mercantilism like **T. Mun** and **A. Mont Chretien** considered that the accumulation of gold reserves is an important obligation of the government, but the foreign trade must ensure in the first the gold obtain. This can be made through the preponderance of export on the import, through the active commercial balance. So were supposed the join of different forms of

preponderența exportului asupra importului, prin balanța comercială activă. Adică se presupunea îmbinarea diverselor forme ale puterii de stat în comerțul extern, stabilirea unui control strict asupra acestei sfere [3, p. 15].

Thomas Mun a fost acel care a impulsionat mercantilismul englez, arătând importanța pe care o joacă comerțul în dezvoltarea națiunii. Thomas Mun tratează în lucrarea „*Tezaurul Angliei în comerțul exterior*” vastele probleme cu care se confrunta comerțul internațional în acea perioadă. El, de asemenea, susține precum că problemele comerțului nu se reduc doar la compararea importurilor și exporturilor, ci și a profitului comercianților în raport cu cheltuielile ce le suportă, fiind necesare reduceri de taxe vamale și accize.

Mercantilistul Franței, **Antoine de Montchretien** în lucrările sale aprofundează ideea valorificării bogățiilor țării prin munca cetățenilor săi, cu intervenția statului, a cărui independență trebuie să fie asigurată. El face distincția între bani și metale prețioase, pe de o parte, și bogăția, pe de altă parte, subliniind că abundența de bani și metale prețioase creează doar premisa îmbogățirii țării, dar nu neapărat o și îmbogățește. De aceea, conchide mercantilistul francez, sunt necesare manufacturile, dezvoltarea acestora oferind comerțului mărfurile necesare schimbului și aducând metale prețioase în țară.

Adam Smith – căruia știința economică îi datorează foarte mult – a fost primul care a dat teoriei comerțului internațional o viziune dinamică. El și-a întemeiat întreaga concepție pe ideea, opusă mercantilismului, precum că relațiile comerciale dintre națiuni permit tuturor partenerilor să se specializeze, ridicând astfel nivelul productivității în interiorul fiecărei țări și, în același timp, nivelul general al producției și consumului mondial.

În viziunea lui A. Smith, pe baza legii valorii, comparând costurile de producție pentru marfă, indiferent dacă este vorba de comerțul interior sau de cel extern, avantajul absolut al acestor schimburi constă în diferența de costuri, în economia de cheltuieli, de producție pentru marfa dată, pe baza comparației mărimii absolute a acestor costuri între producători (autohtoni sau străini). Un asemenea tip de comerț este, potrivit lui A. Smith, reciproc avantajos pentru parteneri, iar condiția esențială a desfășurării lui este deplina libertate economică, respectiv absența interdicțiilor și monopolurilor de orice fel, dând posibilitate la manifestarea nestânjenită a raportului dintre cererea și oferta de mărfuri. Doctrina clasică liberală ridică concurența la rang de principiu (lege obiectivă). Conform acestei doctrine, munca este sursa avuției, adică valoarea întemeiată pe ofertă și cerere, insistându-se pentru eliminarea barierelor din calea comerțului.

În acest sens, avantajul absolut al unei țări „B” poate fi determinat:

government’s power in the foreign trade, the establishing of a strict control on this domain [3, p.15]

Thomas Mun was the one who gave an impulse to the English mercantilism, showing the importance that the trade has in the nation developing. Thomas Mun explained in his work “*The British thesaurus in the foreign trade*” the problems that the foreign trade had in that period of time. He also said that the trade’s problems do not consist only in comparing of imports and exports, but in comparing the profit of merchants in comparison with the expenses that they support too, being necessary reductions of customs duties and excises.

The mercantilist of France, **Antoine de Mont Chretien** in his works studies the idea of utilization of state’s wealth through the labour of citizens, with the state’s intervention, which independence must be ensured. He makes the difference between money and precious metals, on one side and the wealth on another side, showing that plenty of money and precious metals creates the premise of state’s enrichment, but not obligatory and an enrichment. So, says the French mercantilist, are necessary manufactures, their development will offer trade the necessary goods for change and bearer of precious metals in the country.

Adam Smith – who is very important for the economic science- was the first who gave a dynamic vision to the foreign trade theory. He based his conception on the idea contrary to mercantilism, that the commercial relationships between nations allow all the partners to specialize themselves, increasing in this way the level of productivity in the interior of the state and in the same time, the general level of the production and of the global consumption.

In the conception of A. Smith, based on the value, comparing the production costs for the goods indifferently that is the interior trade or the foreign one, the totally advantage of these exchanges consists in the difference of costs, in the economy of expenses, of production for that good, based on the comparison of the absolute dimension of these costs between the producers (autochthonous or foreign). This type of trade, according to A. Smith, in both directions profitable for partners, but the essentially condition of its development is the total economic freedom, respective the absence of interdictions and any kind of monopoly, giving the opportunity to a unhampered manifestation of the relation between the demand and the offer of goods. The classic liberal doctrine raises the competition on the level of principle (objective law). According to this doctrine, the labour is the source of wealth, in other words the value based on offer and demand, insisting on the elimination of all barriers from the way of trade.

In this sense the total advantage of one state “B” can be determined: